

۱۴۹۵۲۷۱

الحمد لله

عقاید عمومی

محمدرضا صاف

پژوهشگاه علوم اسلامی امام صادق *

سرشناسه	صداقت، محمدرضا، ۱۳۵۵ -
عنوان و نام پدیدآور	عقاید عمومی / محمدرضا صداقت: [تهیه کننده] پژوهشگاه علوم اسلامی امام صادق علیه السلام؛ ناظر علمی مهدی عزیزان؛ ویراستار حسین برخوردار.
مشخصات نشر	تهران: انتشارات سازمان عقیدتی سیاسی آجا؛ سازمان عقیدتی سیاسی ارتش جمهوری اسلامی ایران، معاونت تربیت و آموزش، ۱۳۹۵.
مشخصات ظاهری	۲۸۸ ص: ۱۴/۵ × ۲۱/۵ س م.
شابک	۹۷۸-۶۰۰-۶۹۴۲-۳۴-۶ ریا: ۱۳۰۰۰۰
وضعیت فهرست نویسی	فیا
یادداشت	عنوان دیگر: عقاید عمومی (دوره آموزشی حین خدمت سطح ۲ ساع آجا).
یادداشت	کتابنامه: ص. [۲۸۱] - ۲۸۸.
عقاید دیگر	عقاید عمومی (دوره آموزشی حین خدمت سطح ۲ ساع آجا).
موضوع	اسلام — عقاید — راهنمای آموزشی
موضوع	Islam — Doctrines — Study and teaching
موضوع	شیعه — عقاید
موضوع	Shi'ah -- Doctrines
موضوع	مهدویت
موضوع	Mahdism
شناسه افزوده	پژوهشگاه علوم اسلامی امام صادق (ع)
شناسه افزوده	انتشارات سازمان عقیدتی سیاسی آجا
شناسه افزوده	سازمان عقیدتی سیاسی ارتش جمهوری اسلامی ایران، معاونت تربیت و آموزش
ردمک کنگ	۱۳۹۵ ۴۷ص/۶۶/۲۰۰ BP
ردمک سری	۳۹۷/۴۰۷
شماره ثبت‌نقشه ملی	۴۵۳۴۸۲۵

عقاید عمومی (دوره آموزشی حین خدمت سطح ۲ ساع آجا)

- تهیه کننده: پژوهشگاه علوم اسلامی امام صادق (علیه السلام)
- نویسنده: محمدرضا صداقت
- ناظر علمی: مهدی عزیزان
- ناظر نهایی: علی عرب‌پور
- ناظر علمی سازمان: علی جباری فیروزجاء
- سرویراستار: حسین قاسم‌حمزه
- ویراستار: حسین برخوردار
- واپایش نهایی: سیدعلی یار افشارپور دهدشت
- نمونه خوان: علی رضا صداقت
- صفحه آرا: مسلم خسروی
- طرح جلد: مصطفی زینلی
- نوبت و سال چاپ: اول / ۱۳۹۵
- شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه
- بها: ۱۳۰۰۰ تومان
- شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۶۹۴۲-۳۴-۶
- ناشر: انتشارات سازمان عقیدتی سیاسی آجا (با همکاری معاونت تربیت و آموزش ساعس آجا)
- لیتوگرافی، چاپ و صحافی: چاپخانه ارتش جمهوری اسلامی ایران

نشانی: تهران، خیابان شهید قدوسی، سازمان عقیدتی سیاسی ارتش جمهوری اسلامی ایران

معاونت تربیت و آموزش، صندوق پستی ۳۳۹۸ - ۱۶۷۶۵

تلفن: ۸۱۹۵۲۴۰۷ دورنگار: ۸۸۴۰۵۰۰۱

فهرست مطالب

۱۵	پیشگفتار
۱۸	مقدمه
۲۰	درس اول: منشأ و خاستگاه دین
۲۰	۱-۱. دین، زائیده جهل
۲۱	۲-۱. دین، زائیده ترس
۲۱	۳-۱. فطرت، مهم ترین و اصلی ترین منشأ دین
۲۲	۴-۱. راه های اثبات فطری بودن منشأ دین
۲۲	۱-۴-۱. بررسی های تاریخی
۲۳	۲-۴-۱. پژوهش های روان شناسی و جامعه شناسی
۲۴	۳-۴-۱. برهان فطرت
۲۶	درس دوم: نیاز به دین (آثار فردی و اجتماعی دین)
۲۶	۱-۲. هدایتگری دین به اهداف عالی خلقت
۲۷	۱-۱-۲. نارسایی عقل بشر در هدایت انسان
۲۸	۲-۱-۲. کافی نبودن علوم بشری در هدایت انسان
۲۸	۲-۲. هدایتگری دین در ابعاد اجتماعی
۳۱	درس سوم: عوامل دین گرایی

- ۳-۱. معرفی های نادرست از خدا ۳۲
- ۳-۲. سلب آزادی انسان به نام دین ۳۳
- ۳-۳. تکبر و لجاجت ۳۴
- ۳-۴. تن آسایی ۳۴
- ۳-۵. پیروی از هوا و هوس ۳۵

درس چهارم: راه های خداشناسی ۱ (شگفتی های آفرینش انسان) ۳۷

- ۴-۱. هماهنگی عمومی موجودات با آفرینش انسان ۳۸
- ۴-۲. آفرینش انسان از جنین تا تولد ۳۹
- ۴-۳. هماهنگی عمومی اعضای بدن ۴۰
- ۴-۴. مغز یا دستگاه فرماندهی بدن ۴۰
- ۴-۵. حافظه و نعمت فراوانی ۴۱
- ۴-۶. دستگاه قلب و گردش خون ۴۲

درس پنجم: راه های خداشناسی ۲ (شگفتی های آفرینش آسمان و زمین) ۴۵

- ۵-۱. وسعت آسمان ۴۶
- ۵-۲. سقف بی ستون ۴۶
- ۵-۳. عظمت خورشید و برکات بی شمار آن ۴۷
- ۵-۴. ماه، شمع شب افروز ۴۷
- ۵-۵. حرکت و استقرار زمین ۴۸
- ۵-۶. آب مایه حیات ۴۹
- ۵-۷. دریا، شگفتی ها و منافع آن ۴۹
- ۵-۸. کوه ها و منافع آن ها ۵۰

درس ششم: راه های خداشناسی ۳ (شگفتی های آفرینش حیوانات و گیاهان) ۵۳

- ۶-۱. شگفتی های آفرینش حیوانات ۵۳
- ۶-۱-۱. تجهیز بدن حیوانات بر اساس نیاز آن ها ۵۴

۵۵	۲-۱-۶. هوش و ذکاوت حیوانات.....
۵۵	۳-۱-۶. حیوانات شگفت‌انگیز.....
۵۷	۲-۶. شگفتی‌های آفرینش گیاهان.....
۵۷	۱-۲-۶. ساختمان حیرت‌انگیز گیاهان.....
۵۸	۲-۲-۶. فواید و برکات گیاهان.....
۵۸	۳-۲-۶. تنوع و کثرت گیاهان.....
۶۱	درس هفت: عدل الهی
۶۱	۱-۷. مفهوم عدل الهی.....
۶۲	۲-۷. اقسام عدل الهی.....
۶۲	۱-۲-۷. عدل تکوینی.....
۶۳	۲-۲-۷. عدل تشریعی.....
۶۳	۳-۷. اثبات عدل الهی.....
۶۳	۱-۳-۷. دلایل عقلی.....
۶۵	۲-۳-۷. دلایل نقلی.....
۶۸	درس هشتم: عدل الهی و مسئله شرور
۶۸	۱-۸. شتاب نکردن در تعیین خیر و شر.....
۶۹	۲-۸. نسبی بودن شر.....
۷۰	۳-۸. نقش انسان در ایجاد مصیبت‌ها و بلاها.....
۷۱	۴-۸. مصیبت و بلا، سبب رشد انسان.....
۷۴	درس نهم: بعثت پیامبران
۷۴	۱-۹. فلسفه و ضرورت بعثت انبیا.....
۷۵	۲-۹. نیاز انسان به هدایت پیامبران.....
۷۶	۳-۹. اهداف دعوت پیامبران.....
۷۶	۱-۳-۹. دعوت به توحید.....

۷۷	 ۲-۳-۹. نیاز به مرییان شایسته
۷۸	 ۴-۹. آثار پیروی از انبیا
۷۹	 ۱-۴-۹. سعادت و خوشبختی
۷۹	 ۲-۴-۹. مشمول رحمت حق شدن
۷۹	 ۵-۹. آثار مخالفت با انبیا
۷۹	 ۱-۵-۹. گمراهی
۷۹	 ۲-۵-۹. لعن و عذاب الهی
۸۰	 ۴-۵-۹. گرفتاری در فتنه
۸۲	 درس دهم: راه‌ها، شناخت انبیا
۸۲	 ۱-۱۰. معجزه
۸۳	 ۱-۱-۱۰. ویژگی‌ها، مزج
۸۳	 ۲-۱-۱۰. تفاوت‌های جزه با سایرهای خارق‌العاده
۸۵	 ۲-۱۰. شواهد و نشانه‌ها
۸۵	 ۱-۲-۱۰. انگیزه‌های درونی
۸۵	 ۲-۲-۱۰. فداکاری در راه هدف
۸۶	 ۳-۱۰. گواهی پیامبران پیشین یا معاصر
۸۹	 درس یازدهم: خاتمیت
۸۹	 ۱-۱۱. مفهوم خاتمیت
۹۱	 ۲-۱۱. علل تجدید نبوت‌ها
۹۱	 ۱-۲-۱۱. تکامل تدریجی بشر و تکامل متناسب شرایع
۹۱	 ۲-۲-۱۱. تحریف کتاب‌های آسمانی
۹۲	 ۳-۱۱. نشانه‌ها و علل ختم نبوت
۹۲	 ۱-۳-۱۱. آیات
۹۳	 ۲-۳-۱۱. روایات
۹۴	 ۴-۱۱. راز جاودانگی اسلام

۹۴	۱۱-۴-۱. اهمیت عقل
۹۵	۱۱-۴-۲. پایان ناپذیری منابع اسلامی
۹۸	درس دوازدهم: امامت
۹۸	۱۲-۱. مفهوم امامت
۹۹	۱۲-۲. فلسفه و ضرورت امامت
۹۹	۱۲-۲-۱. لایل عقلی
۱۰۰	۱۲-۲-۲. دلیل نقلی
۱۰۲	۱۲-۳. شرایط و ویژگی‌های امام
۱۰۲	۱۲-۳-۱. نصب الهی
۱۰۳	۱۲-۳-۲. عصمت
۱۰۴	۱۲-۳-۳. افضلیت
۱۰۴	۱۲-۳-۴. اعلی‌ت
۱۰۵	۱۲-۴. امامت امام علی (ع) در قرآن و روایات
۱۰۷	۱۲-۵. ائمه دوازده گانه
۱۱۰	درس سیزدهم: اندیشه موعود در ادیان آسمانی
۱۱۰	۱۳-۱. آینده جهان در نگاه دین زرتشت
۱۱۲	۱۳-۲. آینده جهان در نگاه دین یهود
۱۱۵	۱۳-۳. آینده جهان در نگاه دین مسیحیت
۱۱۸	درس چهاردهم: مهدویت در قرآن و سنت
۱۱۸	۱۴-۱. دیدگاه قرآن
۱۲۰	۱۴-۲. حضرت مهدی (ع) در روایات شیعه
۱۲۱	۱۴-۳. حضرت مهدی (ع) در روایات اهل سنت
۱۲۴	درس پانزدهم: آثار اعتقاد به مهدویت
۱۲۴	۱۵-۱. محبت و دوستی امام

- ۱۲۵..... ۲-۱۵. نجات از مرگ جاهلی
- ۱۲۶..... ۳-۱۵. شرط ایمان
- ۱۲۸..... ۴-۱۵. هدایت الهی
- ۱۳۰..... ۵-۱۵. تأثیر در زندگی اجتماعی مردم
- ۱۳۳..... **درس شانزدهم: غیبت امام زمان (عج)**
- ۱۳۳..... ۱-۱۶. مفهوم غیبت
- ۱۳۸..... ۲-۱۶. انواع غیبت
- ۱۳۸..... ۱-۱۶. بیت کوتاه
- ۱۳۸..... ۲-۱۶. غیبت ارانی
- ۱۳۹..... ۳-۱۶. کیفیت غیبت
- ۱۳۹..... ۴-۱۶. مدت غیبت
- ۱۴۱..... **درس هفدهم: فلسفه غیبت امام زمان (عج)**
- ۱۴۱..... ۱-۱۷. آماده نبودن جامعه جهانی برای پذیرش آن حضرت
- ۱۴۳..... ۲-۱۷. بیم از کشته شدن
- ۱۴۳..... ۳-۱۷. آزمایش مردم
- ۱۴۵..... ۴-۱۷. مشخص شدن راز واقعی غیبت پس از ظهور
- ۱۴۷..... **درس هجدهم: فواید و آثار امام در زمان غیبت**
- ۱۴۸..... ۱-۱۸. وساطت فیض
- ۱۴۸..... ۱-۱۸. فیوضات تکوینی
- ۱۵۰..... ۲-۱۸. فیوضات تشریعی
- ۱۵۰..... ۲-۱۸. امیدبخشی
- ۱۵۰..... ۳-۱۸. توسل به حضرت مهدی (عج) و الطاف ویژه
- ۱۵۳..... **درس نوزدهم: فرهنگ انتظار ۱**
- ۱۵۴..... ۱-۱۹. مفهوم انتظار

۱۵۴	۱۹-۲. انواع انتظار.....
۱۵۵	۱۹-۳. نقش سازنده انتظار.....
۱۵۷	۱۹-۴. جایگاه انتظار.....
۱۵۸	۱۹-۵. بنیان‌های انتظار.....
۱۵۸	۱۹-۵-۱. قانع نبودن از وضع موجود.....
۱۵۹	۱۹-۵-۲. امید و توقع دستیابی به وضع مطلوب.....
۱۵۹	۱۹-۵-۳. حرکت و تلاش برای گذر از وضع موجود و قرار گرفتن در وضع مطلوب.....
۱۵۹	۱۹-۶. آثار انتظار.....
۱۵۹	۱۹-۶-۱. خودسازی فردی.....
۱۶۰	۱۹-۶-۲. اصلاحات اجتماعی.....
۱۶۰	۱۹-۶-۳. امیدواری.....
۱۶۳	درس بیستم: فرهنگ انتظار ۲
۱۶۳	۲۰-۱. جایگاه منتظران.....
۱۶۴	۲۰-۱-۱. منتظران راستین، برترین مردم.....
۱۶۵	۲۰-۱-۲. گرامی‌ترین امت.....
۱۶۵	۲۰-۱-۳. بسان مجاهدان در راه خدا.....
۱۶۶	۲۰-۲. بایسته‌های منتظران.....
۱۶۶	۲۰-۲-۱. شناخت امام زمان (عج).....
۱۶۶	۲۰-۲-۲. پایداری در محبت.....
۱۶۷	۲۰-۲-۳. پرهیزکاری.....
۱۶۷	۲۰-۲-۴. دستگیری از ضعیفان.....
۱۶۸	۲۰-۲-۵. صبر در مشکلات.....
۱۷۰	درس بیست و یکم: زمینه‌سازی ظهور
۱۷۱	۲۱-۱. عوامل زمینه‌ساز.....
۱۷۱	۲۱-۱-۱. دعا با شرایط ویژه.....

۱۷۲	 ۲۱-۱-۲. تشکیل حکومت زمینه ساز
۱۷۳	 ۲۱-۲. ویژگی های زمینه سازان
۱۷۳	 ۲۱-۲-۱. شناخت امام زمان *
۱۷۴	 ۲۱-۲-۲. خودسازی و دیگر سازی
۱۷۷	 ۲۱-۳. آسیب شناسی زمینه سازی
۱۷۷	 ۲۱-۳-۱. آسیب های اجتماعی
۱۷۷	 ۲۱-۳-۲. آسیب های فرهنگی
۱۷۸	 ۲۱-۳-۳. آسیب های سیاسی
۱۸۱	 درس بیست و دوم: غیبت کبرا و نیابت عام ۱
۱۸۱	 ۲۲-۱. نیابت عام
۱۸۱	 ۲۲-۱-۱. غیبت صغری
۱۸۲	 ۲۲-۱-۲. غیبت کبرا
۱۸۵	 ۲۲-۲. ولایت فقیه
۱۸۵	 ۲۲-۳. مفهوم ولایت فقیه
۱۸۶	 ۲۲-۴. ادله ولایت فقیه
۱۸۶	 ۲۲-۴-۱. دلایل عقلی
۱۸۷	 ۲۲-۴-۲. دلایل نقلی
۱۹۲	 درس بیست و سوم: غیبت کبرا و نیابت عام ۲
۱۹۲	 ۲۳-۱. وظایف حاکم اسلامی
۱۹۲	 ۲۳-۱-۱. نشر فرهنگ و معارف اسلامی
۱۹۳	 ۲۳-۱-۲. برپاداشتن واجبات دینی و شعائر مذهبی
۱۹۳	 ۲۳-۱-۳. حفاظت از مرزها و دفاع از مال، جان، ناموس و سرزمین اسلامی
۱۹۴	 ۲۳-۱-۴. تحقق عدالت اجتماعی
۱۹۴	 ۲۳-۱-۵. تنظیم سیاست خارجی
۱۹۵	 ۲۳-۲. وظایف ولی فقیه در قانون اساسی

۱۹۶	۳-۲۳. رابطه مردم با ولایت فقیه
۱۹۷	۴-۲۳. وظیفه مردم در برابر ولایت فقیه
۱۹۷	۱-۴-۲۳. شناخت ولی
۱۹۸	۲-۴-۲۳. اطاعت از ولی
۱۹۸	۵-۲۳. اختیارات ولی فقیه
۲۰۲	درس بیست و چهارم: نشانه‌های ظهور
۲۰۳	۱-۲۴. نشانه‌های حتمی
۲۰۳	۱-۱-۲۴. خروج سفیانی
۲۰۵	۲-۱-۲۴. فرورفتن اسکرانانی در زمین
۲۰۵	۳-۱-۲۴. خروج یعاقی
۲۰۶	۲-۲۴. نشانه‌های غیر حتمی
۲۰۶	۱-۲-۲۴. ظهور علم و دانش در قم
۲۰۷	۲-۲-۲۴. فراگیر شدن ظلم و فساد در جهان
۲۰۸	۳-۲-۲۴. خروج دجال
۲۱۱	درس بیست و پنجم: یاران امام زمان
۲۱۱	۱-۲۵. یاران خاص امام زمان
۲۱۳	۲-۲۵. ویژگی‌های یاران خاص امام زمان
۲۱۳	۱-۲-۲۵. ویژگی‌های ظاهری
۲۱۴	۲-۲-۲۵. ویژگی‌های شخصیتی
۲۱۶	۳-۲-۲۵. ویژگی‌های عملی و رفتاری
۲۱۷	۳-۲۵. مأموریت یاران خاص
۲۱۸	۱-۳-۲۵. جنگ با ستمگران
۲۱۸	۲-۳-۲۵. مبارزه با انحراف‌ها و تحریف‌ها
۲۱۹	۳-۳-۲۵. عمران و آبادی کشورها و برقراری عدالت
۲۲۰	۴-۲۵. یاران عام و ویژگی‌های آنان

۲۲۳	درس بیست و هشتم: انحراف از مهدویت
۲۲۴	۱-۲۶. شیخیه
۲۲۵	۲-۲۶. بابیه
۲۲۷	۳-۲۶. بهائیه
۲۲۹	۴-۲۶. انجمن حجتیه
۲۳۰	۱-۴-۲۶. عملکرد انجمن حجتیه قبل از انقلاب
۲۳۰	۲-۴-۲۶. تعطیلی انجمن
۲۳۱	۴-۲۶. مهم ترین ابعاد فکری و اندیشه‌ای انجمن حجتیه
۲۳۴	درس بیست و هفتم: ریشه‌شناسی مهدویت
۲۳۴	۱-۲۷. برداشت‌های انجمنی از: قوله انتظار فرج
۲۳۷	۱-۲۷. دیدگاه بر سر آمده
۲۳۸	۲-۲۷. افراط و تفریط در ارائه چهره هر یک از امام عصر
۲۳۹	۳-۲۷. طرح مباحث غیر ضروری
۲۳۹	۴-۲۷. شتاب زدگی در ظهور
۲۴۱	۵-۲۷. تعیین وقت برای ظهور
۲۴۲	۶-۲۷. تعیین نابه جای مصادیق
۲۴۲	۷-۲۷. ملاقات گرایی
۲۴۵	درس بیست و هشتم: دشمن شناسی مهدویت
۲۴۵	۱-۲۸. ضرورت دشمن شناسی
۲۴۶	۲-۲۸. عوامل دشمنی
۲۴۶	۱-۲-۲۸. جهل و بی اطلاعی
۲۴۶	۲-۲-۲۸. تعصب کور کورانه
۲۴۷	۳-۲-۲۸. دنیاخواهی
۲۴۸	۴-۲-۲۸. روحیه استکباری
۲۴۸	۳-۲۸. راهبرد دشمن در مقابل مهدویت

۲۴۹	 ۱-۳-۲۸. انکار مهدویت
۲۵۰	 ۲-۳-۲۸. تحریف
۲۵۰	 ۳-۳-۲۸. تخریب
۲۵۱	 ۴-۳-۲۸. جایگزین سازی
۲۵۱	 ۴-۲۸. راه‌های مقابله با دشمن
۲۵۲	 ۱-۴-۲۸. تبیین حقیقت مهدویت
۲۵۲	 ۴-۲۸. نعتی باورها با رویکردی عالمانه
۲۵۳	 ۶-۴-۲۸. مرزبانی فکری، فرهنگی
۲۵۳	 ۴-۴-۲۸. تهاجم متقابل
۲۵۴	 ۵-۴-۲۸. افشای فرقه‌ها، جریان‌های انحرافی
۲۵۶	 درس بیست و نهم: شبهات و تعاریف
۲۵۶	 ۱-۲۹. طول عمر
۲۵۷	 ۱-۱-۲۹. امکان طول عمر
۲۵۸	 ۲-۱-۲۹. وجود افراد استثنایی
۲۵۹	 ۳-۱-۲۹. طول عمر در قلمرو قدرت الهی
۲۶۰	 ۲-۲۹. استفاده از ابزار جنگی
۲۶۲	 ۳-۲۹. مهدی و آئین جدید
۲۶۴	 ۴-۲۹. سرنوشت یهودیت و مسیحیت
۲۶۹	 درس سی‌ام: رجعت
۲۶۹	 ۱-۳۰. معنای لغوی و اصطلاحی رجعت
۲۷۰	 ۲-۳۰. نمونه‌های رجعت در امت‌های گذشته
۲۷۰	 ۱-۲-۳۰. مرگ چند هزار نفر و حیات دوباره آنان
۲۷۱	 ۲-۲-۳۰. زنده شدن پس از صد سال مرگ
۲۷۳	 ۳-۳۰. رجعت کنندگان
۲۷۵	 ۴-۳۰. فلسفه رجعت

- ۲۷۵ ۳۰-۴-۱. رسیدن به تکامل
- ۲۷۵ ۳۰-۴-۲. کیفر دنیوی
- ۲۷۶ ۳۰-۴-۳. یاری دین
- ۲۷۶ ۳۰-۴-۴. انتقام و قصاص مستقیم
- ۲۷۷ ۳۰-۴-۵. انتقام امام زمان از دشمنان
- ۲۷۸ ۳۰-۵. هدف رجعت
- ۲۷۸ ۳۰-۶. فواید رجعت
- ۲۸۱ کتابنامه

پیشگفتار

اصول عقاید یا اندیشه‌های دینی اسلام، پایه و اساس این آئین حیات‌بخش است که در شکل‌گیری رفتار مسلمانان تأثیر بسزایی دارد؛ زیرا به‌طور کلی، رفتار انسان‌ها - خودآگاه یا ناخودآگاه - از اصول عقاید و به‌بهرت نگر، جهان‌بینی آنان متأثر است؛ ازاین‌رو، برای استقرار و تثبیت نظام ارزشی و رفتاری اسلام بر اساس بانی بقیدت آن بررسی شود.

سازمان عقیدتی - سیاسی ارتش جمهوری اسلامی ایران از خجسته‌نهادهای انقلابی است که رسالت عظیم گسترش معارف و ارزش‌های اسلامی - مکارم اخلاقی را در ارتش برعهده دارد که یکی از راه‌های تحقق این مأموریت خطیر، «آموزش» است؛ ازاین‌رو، برای ارتقای دانش و بینش اعتقادی - سیاسی کارکنان آجا، اعم از کادر و وظیفه، «تداوم آموزش» نیازی اجتناب‌ناپذیر است.

از آنجاکه مخاطبان آموزش‌های عقیدتی - سیاسی به دو دسته پایور و رزمنه تقسیم می‌شوند و نیز باتوجه به سطح تحصیلات آنان، دوره‌های مختلفی برای ایشان برپا می‌شود که عبارت‌اند از:

۱. دوره‌های آموزشی کارکنان پایور: آموزش درجه‌داری (عمومی، تخصصی اولیه، تخصصی ثانویه و سرپرستی) و افسری (مقدماتی، عالی و دافوس)؛
۲. دوره‌های آموزشی کارکنان وظیفه: الف) دوره رزم مقدماتی؛ ب) دوره‌های حین خدمت که در سه سطح زیردپلم، دپلم و فوق دپلم، و لیسانس و بالاتر انجام می‌پذیرد.

از این رو، معاونت تربیت و آموزش ساعس آجا برای رفع نیازهای یادشده و تأمین زیرساخت‌های لازم برای آموزش بهینه، روزآمد، کاربردی و همسو با قوانین و مقررات موضوعه و ابلاغی در حوزه تربیت و آموزش، به‌ویژه نظام جامع تربیت و آموزش ستاد کل نیروهای مسلح و ارتش، به بازنگری و تدوین متون آموزش عقیدتی - سیاسی در همه سطوح اقدام کرده است.

براساس تدبیر فرمانده معظم کل قوا مبنی بر استفاده از ظرفیت‌های پژوهشگاه علوم اسلامی امام صادق (ع)، معاونت تربیت و آموزش س.ع.س آجا، به تهیه سرفصل برای دوره‌های گوناگون آموزشی اقدام کرد و کار تدوین متون را به آن پژوهشگاه سپرد که پس از بررسی و تصویب نهایی سرفصل‌ها، در کمیته‌ای علمی مرکب از نمایندگان معاونت تربیت و آموزش س.ع.س آجا و کارشناسان پژوهشگاه تاریخی متن به نویسنده واگذار شد. در طول دوره تدوین و نگارش، متخصص موضوعی عنوان‌انظر علمی بر روند کار نظارت داشت و پس از طی دوره یادشده، ناظران سازمانی و نهایی نیز متن را تصحیح، اصلاح و در نهایت تأیید کردند.

سازمان عقیدتی - سیاسی ارتش جمهوری اسلامی ایران، برای اجرای نظام جامع تربیت و آموزش نیروهای مسلح در حوزه آذیت‌های عقیدتی - سیاسی، توجه خود را بر چند موضوع محوری متمرکز کرده است:

- آموزش قرآن (روخوانی، روان‌خوانی، ترجمه و تفسیر)

- آموزش عقاید (توحید، عدل، نبوت، امامت، مهدی)

- آموزش احکام

- آموزش اخلاق (اخلاق فردی، اجتماعی و سازمانی و...)

- آموزش مباحث سیاسی

- آموزش جهاد و دفاع

- آموزش تاریخ اسلام

- آموزش مدیریت اسلامی

بدیهی است، متن پیش‌رو به دلیل محدودیت‌های ناشی از حجم و ساعت آموزش و تنوع موضوعات مرتبط، نمی‌تواند پاسخ‌گوی تمام نیازها باشد؛ از این رو، لازم است استادان محترم:

۱. متن فرارو را اساس و مبنای آموزش‌ها قرار دهند و با بیان شیوا و خلاقیت ناشی از شغل استادی، کاستی‌های آن را از منابع معتبر دیگر، تکمیل و نیازهای فراگیران را مرتفع سازند؛
 ۲. درخصوص پرسش‌های مخاطبان که در چهارچوب موضوعات آموزشی متن پیش‌روست، نهایت دقت و توجه را معمول دارند و ضمن پاسخ‌گویی به آن‌ها، موارد را به معاونت تربیت و آموزش ساعس آجا منعکس کنند تا در ویرایش و چاپ‌های بعدی کتاب از آن‌ها بهره‌برداری شود؛

۳. فراگیران^۱ به فهم و درک مطالب و نه حفظ آن‌ها فراخوانند.
 کتاب فرارو با عنوان عقاید عمومی برای دورهٔ حین خدمت سطح (۲) آجا تدوین شده است.

در پایان، معاونت تربیت و آموزش ساعس آجا بر خود لازم می‌داند از نویسندهٔ محترم این کتاب، جناب آقای حجت‌الاسلام والمحدثین رضا صداقت، ناظران محترم علمی، سازمانی و نهایی و دیگر دست‌اندرکاران تدوین این متن، مویر، مدیریت و مرکز تدوین متون آموزشی پژوهشگاه علوم اسلامی امام صادق^{علیه السلام} نهایت سپاس و امتنان را نماید.
 از استادان، فراگیران و مسئولان اجرایی آموزش درخواست می‌شود، دیدگاه‌های ارزشمند و تجربه‌های ارزندهٔ خویش را دربارهٔ این متن، به یکی از روش‌های زیر برای این معاونت ارسال کنند:

۱. شمارهٔ تماس معاونت تربیت و آموزش سازمان عقیدتی - سیاسی آجا: ۸۸۴۱۷۸۱۳-

۰۲۱؛ شمارهٔ نمابر: ۸۱۹۵۲۴۰۷-۰۲۱

۲. مکاتبه به نشانی: تهران، چهارراه قصر، سازمان عقیدتی - سیاسی ارتش جمهوری اسلامی ایران، ساختمان شمارهٔ دو، معاونت تربیت و آموزش، مدیریت تهیهٔ متون آموزشی.

معاونت تربیت و آموزش

سازمان عقیدتی - سیاسی آجا

مقدمه

دین‌شناسی را آگاهی از حقایق دینی ضرورت و حساسیت ویژه‌ای دارد؛ زیرا مهم‌ترین آرمان هر انسان حقیقت‌جویی است. دست‌رس‌ناپذیری استگاری حقیقی است که این امر تنها در پرتو دین و دین‌داری حاصل می‌شود.

دین، ماندگارترین و معتبرترین و باستان‌فروشنی است که از سوی پیامبران الهی و در رأس آنان پیامبر خاتم النبیین و جانشینان به حق آنان، ائمه اطهار علیهم‌السلام، به دست ما رسیده است تا با اجرای آموزه‌های انسان‌ساز آن، خوشبختی و سعادت‌بخاری خود را رقم زنیم.

آئین جهانی اسلام، برنامه‌های اعتقادی و عملی و اخلاقی، مستدل و سازگار با عقل و فطرتی دارد که همه راهکارهای یک زندگی متعالی و سعادت‌مندانه را در خود جای داده است؛ به‌طوری که می‌توان در هر زمانی، از راه پژوهش به آن‌ها دست یافت.

عقاید و اندیشه‌های بنیادی اسلام، که از آن‌ها به «اصول عقاید» یاد می‌شود، پایه و اساس این آئین حیات‌بخش است که بر شکل‌گیری رفتار مسلمانان اثر می‌گذارد؛ زیرا رفتار انسان‌ها، خودآگاه یا ناخودآگاه، از اصول عقاید تأثیر می‌پذیرد.

هر انسانی نگرش خاصی به جهان آفرینش دارد که براساس آن، باورها و بینش‌های خود را شکل می‌دهد و به اقتضای این باورها و بینش‌ها، بایسته‌ها و نبایسته‌های متناسب با آن را مطرح و بدان عمل می‌کند.

از آنجاکه خدای متعال ما را به نیروی عقل و اندیشه مجهز ساخته است، تحقیق و شناخت مبنای عقیدتی باید به کمک عقل انجام گیرد. شناخت و آگاهی انسان مؤمن و مسلمان از عقاید و به کار بستن آنها، موجب نیل به آرمان‌های الهی و رسیدن به کمالات مادی و معنوی است. همچنین، خوش بینی به آینده جهان و انتظار ظهور مصلحی توحیدی و عدالت گستر از سلاله پیامبر بزرگ اسلام صلی الله علیه و آله، که قسط و عدل را برپا می‌کند و توحید را در میان مردمان جاری می‌سازد، عامل مهمی است که شیفتگان حق و عدالت را برای تحقق چنین دولت حقّه‌ای به تلاش مضاعف! دارد.

از این رو، حفظ این میراث عظیم دینی بر ما واجب است و این مهم جز از راه آشنایی لازم با دین و آموزه‌های دینی میسر نمی‌شود.

نوشته پیش رو یک دوره نقادانه اسلامی است که در آن کوشیده‌ایم در عین روان بودن متن، جنبه استدلالی آن نیز رعایت شود. امید است این اثر گامی مؤثر در مسیر ارتقای بینش فکری و دینی فراگیران عزیز باشد و این کوشش ناچهار برای نشر معارف دینی، در پیشگاه پروردگار متعال مقبول افتد و خشنودی حضرت ولی عصر علیه السلام را فراهم آورد.

محمدرضا صداقت